KONTROLLIARUANNE

02.09.2002 nr 2-5/02/59

Riigikontrolli arvamus Kultuuriministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2002

Sisukord

SISSEJUHATUS **4**

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD **5**

2. ARVAMUS KULTUURIMINISTEERIUMI 2001. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA **7**

3. MUUD TÄHELEPANEKUD **10**

4. KULTUURIMINISTEERIUMI SEISUKOHAD **12**

5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAARID KULTUURIMINISTEERIUMI SEISUKOHTADELE **14**

KULTUURIMINISTEERIUMI VASTUSKIRI **15**

Sissejuhatus

Riigikontroll kontrollis Kultuuriministeeriumi 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 06.12.2001. a määrusest nr 105 “2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine”. Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Auditi toimus ajavahemikul 11. märts kuni 30. aprill 2002. vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Auditit juhtis finantsaudit osakonna auditijuht Tõnis Saar, töögrupis osalesid audiitorid Anne Haljas ja Airi Mark ning vanemaudiitor Sale Ajalik.

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lõike 2 kohaselt kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta. Selle kohustuse täitmiseks teostab Riigikontroll majanduskontrolli (auditeid) asutuste ja isikute üle vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 7. Riigikontrolli majanduskontrolli (auditi) ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduse §-s 6.

1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduse § 6 lõikes 2 loetletud ülesandeid on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Kultuuriministeeriumi 2001. aasta aastaaruande ning 2001. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta.

Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Kultuuriministeeriumi omad ja võlad Kultuuriministeeriumi kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikult eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas Kultuuriministeeriumi raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutuste puhul;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[1] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja eelarve täitmise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust Kultuuriministeeriumi raamatupidamise aastaaruande ja eelarve täitmise aruande kohta.

1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruandes kajastuva info õigsuse eest vastutavad minister Signe Kivi ja kantsler Margus Allikmaa.

[1] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

Ministri vastutus:

- valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[2].
- tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[3].
- kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[4].
- kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigust[5].

Kantsleri vastutus:

- juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist[6].
- korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piirides kooskõlas riigivaraseadusega[7].

Kultuuriministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud kantsler Margus Allikmaa ning pearaamatupidaja Ülle Aron.

[2] Vabariigi Valitsuse seadus §§ 49 ja 95
[3] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[4] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[5] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 3
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 1
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 9

2. Arvamus Kultuuriministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Ministeerium on AS-ile Printall andnud rendile Tallinna Ajakirjandustrükikoja tervikvarad: Tallinnas Tatari 64 asuv kinnistu koos sellel asuvate hoonete ja seadmetega. Rendilepinguga on ministeerium võtnud endale kohustuse tagastada rentnikule lepingu lõppedes rentniku poolt tehtud investeeringute jääkmaksumus. Sellest tulenevalt on ministeeriumi potentsiaalne kohustus rentniku ees 31.12.2001. a seisuga 7 029 924 krooni. Nimetatud kohustust bilansis kajastatud ei ole. AS Printall poolt tehtud investeeringuid on Kultuuriministeerium aktsepteerinud summas 10 213 229 krooni, millest põhivarana on kajastatud vaid 311 178 krooni. Oleme seisukohal, et põhivara soetusmaksumust oleks tulnud suurendada ka ülejäänud AS Printall poolt tehtud investeeringute võrra. Käesoleva kontrolliaruande väljastamise hetkeks oli rendileping ja sellega seotud varad ja kohustused üleantud sihtasutusele Virumaa Muuseumid

2.1.2. Eesti riigil on tasumata UNESCO liikmemaks seisuga 31.12.2001 summas 3 989 443 krooni. Nimetatud summa ei ole kajastatud bilansis kohustusena.

2.1.3. Vabariigi Valitsuse 30.05.2000. a korraldusega n 457-k on Kultuuriministeeriumile eraldatud eelarvevälisest omandireformi reservfondist tagastatava eraldisena 5 000 000 krooni Viljandi linnale kuuluva spordihoone ehituse kaasfinantseerimiseks. Auditi käigus ei selgunud, kuidas Kultuuriministeerium need vahendid reservfondi tagastab. Juhime tähelepanu, et ministeeriumil oli kohustus need tagastada 1. augustiks 2001. a. Majandusaasta aruanne sellega seotud nõudeid ja kohustusi ei kajasta. Ministeerium on nimetatud kohustuste kajastamata jätmist põhjendanud asjaoluga, et ministeerium on taotlenud Rahandusministeeriumilt kohustuste kustutamist. Oleme siiski seisukohal, et kuni vastava korralduseni Vabariigi Valitsuse poolt tuleb nimetatud kohustust bilansis kajastada.

2.1.4. Seisuga 31.12. 2001 on ministeeriumi pangakontodel 2 021 924 krooni, millest 684 803 krooni on ministeeriumi sõnul omavahendid, ehk riigivara müügist enne 01.01.1998.a laekunud tulud, mis jäeti riigivara valitseja käsutusse sihtotstarbelisteks kuludeks, peamiselt investeeringute kulude katteks (Vabariigi Valitsuse 14.08.97.a määrus nr 157). Kuna nimetatud vahendid kuuluvad rahandusministri määruse[8] kohaselt ülekandmisele riigieelarvesse, siis peaksid need kajastuma aastaaruandes kohustusena.

2.1.5. Kultuuriministeerium esitas koos 2001. a raamatupidamise aastaaruandega ka seletuskirja eelarve täitmise kohta ning kokkuvõtte tegevus- ja majandusarengukavade kohta. Esitatud seletuskirja ja kokkuvõtet ei saa pidada ministeeriumi tegevusaruandeks, vaid on käsitletav ühe osana sellest. Juhime tähelepanu, et nõuded aastaaruande koosseisus esitatavale tegevusaruandele on toodud rahandusministri määruses[9]. Aruandes ei ole toodud näiteks kirjeldust bilansi ja tulemiaruande kirjete ning nende oluliste muutuste kohta, kapitali liikumise aruannet, tulemustasude maksmise aruannet, prioriteete järgmiseks eelarveaastaks ning selleks planeeritud vahendeid jne.

[8] Rahandusministri 21.12.2001. a määrus nr 111 §4 lg3
[9] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 65

2.2. Riigikontrolli arvamus

Riigikontroll on arvamusel, et

- **arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktides 2.1.1 kuni 2.1.5 kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, on ülalmainitud raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab Kultuuriministeeriumi 2001. aasta tulemiks kahjumit 6 842 749 krooni ja bilansimahuks 31.12.2001. a seisuga 238 271 295 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 06.12.2001. a määrusega nr 105 "2001. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine";**

- **arvestades auditi ulatust, on 2001. a riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Kultuuriministeeriumi 2001. aasta kassakuludeks 567 861 877 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega[10] ja 2001. aasta riigieelarvega[11].**

2.3. Raamatupidamisarvestust ja eelarvevahendite kajastamist puudutavad tähelepanekud, mis aastaaruande ega eelarve täitmise aruande õigsust ei mõjuta summade ebaolulisuse tõttu:

2.3.1. Seadusega 2001. aasta riigieelarve Kultuuriministeeriumi osa 136 ptk 01 art 54 "Toetuseks kultuurile ja spordile" määratud rahalistest vahenditest on kulutatud 916 150 krooni ministeeriumi tegevuskuludeks. Lisaks on riikliku programmi "Lõunaeesti keel ja kultuur" rahalistest vahenditest makstud oma töötajatele tööettevõtu lepingute alusel töötasu, summas 66 500 krooni (koos sotsiaalmaksuga).

2.3.2. Kultuuriministeerium on tegevuskulusid katnud ka 2001. a riigieelarve seadusega kultuuri- ja spordistipendiumiteks eraldatud vahendite arvelt summas 48 627 krooni ning kultuuri- ja spordipreemiateks eraldatud vahendite arvelt 139 489 krooni (sellest palgakuludeks sotsiaalmaksuga 25 935 krooni). Oleme seisukohal, et toetuseks määratud vahendeid ei ole kasutatud kooskõlas seadusega.

2.3.3. Rahva Raamat AS aktsiate võõrandamisel on vähendatud bilansikirjet kapital aktsiate soetusmaksumuses 204 000 krooni. Kapitali kirjet on vähendatud ka infotehnoloogia mahakandmisel summas 18 630 krooni. Nimetatud tehingud on käsitletavad aruandeperioodi põhivara tehingutena ja oleks tulnud kajastada tulemiaruande vastavatel kirjetel. Aruandeaasta kulud on selle tulemusena näidatud väiksemana.

2.3.4. Annetatud kapital moodustab seisuga 31.12.2001 149 676 krooni. Juhime tähelepanu, et Rahandusministri määrusega [12] muudeti annetatud kapitali arvestuspõhimõtteid. Annetatud kapitalina arvestatakse ainult teistelt omanikelt (va riik) tasuta saadud põhivara. Põhivara, mis saadakse teistelt riigiasutustelt arvestatakse kapitali kirjel. Sellest tulenevalt tuleks aasta alguse ja lõpu bilansikirjed inventeerida ning ümberhinnata nii, et annetatud kapitali kirjel kajastuks ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

2.3.5. Kultuuriministeerium on AS Sakala Keskus aktsiate omanik. Aktsiad on kajastatud bilansis pikaajalise finantsinvesteeringuna summas 58 400 000 krooni. Kuna ministeerium on avaldanud soovi need aktsiad müüa ja see soov on kajastatud ka aktsiaseltsi 2001. a

[10] Riigieelarve seadus 09.06.1999
[11] Seadus "2001. a riigieelarve"
[12] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105

aastaaruandes ning järeldusotsuses siis tuleks need kajastada bilansis lühiajalisena finantsinvesteeringuna.

2.3.6. Puhkusereservi arvestamisel ei ole lähtutud puhkuse tasu arvestamise korrast [13]. 2002. aastal makstava puhkusetasu arvestamisel ei ole arvestatud kõiki viimasel kuuel kuul teenistujale tehtud väljamakseid (sh tulemustasu) ja seetõttu on puhkusereserv bilansis meie hinnangul kajastatud väiksemana. Kuna me ei kontrollinud kõiki isikuid, siis ei saa me anda hinnangut vea suuruse kohta.

2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb Kultuuriministeeriumile järgmised ettepanekud:

2.4.1. Korrigeerida 2002. a raamatupidamise aastaaruande algsaldosid lähtuvalt käesoleva otsuse punktides 2.1.2- 2.1.4 esitatud märkustest.

2.4.2. Inventeerida ja ümber hinnata bilansikirjed nii, et "Annetatud kapitali" kirjel kajastuks ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

2.4.3. Puhkusereservi arvutamisel lähtuda puhkuse tasu arvestamise korrast[14].

[13] Vabariigi Valitsuse 23.08.01. a määrus nr 278
[14] Vabariigi Valitsuse 23.08.01. a määrus nr 278

3. Muud tähelepanekud

3.1. Olulisemad tähelepanekud

Kultuuriministeeriumi majandustehingute õiguspärasuse ning finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta üldhinnangut andmata toome välja järgmised olulisemad tähelepanekud:

3.1.1. Kultuuriminister on Kultuuriministeeriumi, Pärnu Linnavalitsuse ja Ühisliisingu vahel sõlmitud ühiste kavatsuste protokolliga[15] sisuliselt garanteerinud Eesti Kontserdi kohustusi Ühisliisingu ees ning võtnud järgnevate aastate eelarvevahendite arvel kohustusi: alates 2003. aastast 10 aasta jooksul 4,5 mln krooni aastas. Kokku on Pärnu Kontserdimaja ehituseks võetud laenu tulevaste aastate riigieelarvete arvel garanteeritud 45 mln krooni ulatuses. See on otseselt vastuolus Riigieelarve seaduse §-ga 29, mille kohaselt on ministeeriumil ja tema valitsemisala asutusel õigus võtta rahalisi kohustusi ainult siis, kui selleks on riigieelarves assigneeringud ette nähtud. Antud juhul seda ei ole. Põhiseaduse § 65 lg 10 kohaselt on laenude võtmine antud Riigikogu pädevusse.

3.1.2. Seisuga 31.12.2001 on Kultuuriministeeriumi pangakontodel 2 021 925 krooni. Sellest summast 550 683 krooni on näidatud kohustusena Maksuameti ees, kui aasta lõpuks riigieelarvesse ülekandmata renditulud ja riigivara müügi eest laekunud summad. Rahandusministri määruse[16] § 17 kohaselt oleks renditulud pidanud kandma üle Maksuametile hiljemalt 28.12.2001 ning § 13 kohaselt peab riigivara võõrandamisest saadav tasu laekuma otse Riigikassa kontsernikontole. Kokku on Kultuuriministeeriumi eelarvevälistele pangakontodele 2001. aastal laekunud eelarvesse kandmisele kuuluvaid summasid ligikaudu 3,8 mln krooni. Sellest eelarvesse on aasta jooksul kantud 1,9 mln krooni. Laekunud summade arvelt on tehtud enne eelarvesse kandmist väljamaksmakseid kulude eest.

Oleme seisukohal, et eelarvevälistel pangakontodel peaksid aasta lõpu seisuga kajastuma ainult sihtfinantseerimisena saadud ja aasta lõpus kohustusena näidatud summad. Riigitulude (rendi- ja majandustulud) eelarvesse mittekandmine ja nende arvelt kulutuste tegemine enne eelarvesse kandmist on vastuolus rahandusministri[17] määrusega.

3.1.3. Eelarveväliste pangakontode kaudu tehtud väljamaksed kulude eest taastatakse eelarvevahendite arvelt. Kokku on 2001. aastal eelarvevälistele pangakontodele eelarvest makstud 767 933 krooni. Me ei saa seda pidada õigeks, kuna kassalise teenindamise eeskirja[18] kohaselt teostatakse riigieelarvest väljamakseid ainult Riigikassa kontsernikontode kaudu.

3.1.4. Kultuuriministeerium ei ole vastavalt Vabariigi Valitsuse 28.02.01. a määrusele "Sihtotstarbeliste eraldiste kasutamise lepingute sõlmimise tingimused ja kord" sõlminud lepinguid Eesti Televisiooniga, Eesti Raadioga ega ka ringhäälingunõukoguga. Kokku on neile eelarvest tehtud eraldisi 176 200 000 krooni. Ministeeriumi selgitusel ei ole seda tehtud, kuna toetuse saajad ei esitanud vastavasisulisi taotlusi viidates, et määrus on vastuolus Ringhäälinguseadusega.

[15] Kultuuriministeeriumi, Pärnu Linnavalitsuse ja Ühisliisingu vaheline "Ühiste kavatsuste protokoll" 11.10.2001. a
[16] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27
[17] Rahandusministri 01.03.2001. a määrus nr 27
[18] Rahandusministri 17.11.2001. a määrus nr 91 ja enne seda kehtinud 23.12.1999. a määrus nr 110

Oleme seisukohal, et nimetatud Vabariigi Valitsuse määrust on eiratud ja vahendite sihipärast kasutamist ei ole ministeeriumi poolt kontrollitud.

3.1.5. Auditi käigus selgitasime, mil määral ministeerium kontrollib eraldatud toetuste kasutamist[19]. Üldhinnangut andmata tõime välja järgmised puudused[20]:

- puudub ministeeriumisisene ühtne kord eraldatud vahendite kasutamise kontrollimiseks;
- märkimisväärsel osal eraldatud toetuste kasutamiseks ei olnud sõlmitud lepinguid;
- märkimisväärse osa toetuste kasutamise kohta puudusid aruanded;

3.2. Ettepanekud

Riigikontroll teeb Kultuuriministeeriumile järgmised ettepanekud:

3.2.1. Lähtuda ministeeriumile ja ministeeriumi valitsemisala asutustele kohustuste võtmisel riigieelarve seaduse § 29 sätestatud nõuetest

3.2.2. Lähtuda eelarveväliste pangakontode kasutamisel kassalise teenindamise eeskirjas[21] sätestatud nõuetest

3.2.3. Kanda renditulud üle Maksuametile vastavalt Rahandusministeeriumi poolt kehtestatud tähtaegadele

[19] Vaadati 2001. aastal väljamakstud eraldisi kogusummas ligikaudu 400 mln krooni.
[20] Nimetatud teemat on eelnevalt käsitletud ka Peakontrolöri 25.07.2001 otsuses nr 13-5/013 "Riigieelarvest noorte spordiklubidele ja -koolidele eraldatud raha kasutamise korraldus"
[21] Rahandusministri 17.11.2001. a määrus nr 91 ja enne seda kehtinud 23.12.1999. a määrus nr 110

4. Kultuuriministeeriumi seisukohad

Riigikontroll esitas kultuuriministrile arvamuse saamiseks käesoleva aruande eelnõu. Kultuuriminister on oma arvamuses viidanud puudustele ja punktidele, mida eelnõu ei sisaldanud. Nimetatud puudused esinesid küll eelaruandes, mille saatsime Kultuuriministeeriumi kantslerile faktide kooskõlastamiseks, kuid seda enne käesoleva aruande eelnõu koostamist. Seetõttu ei pidanud Riigikontroll vajalikuks refereerida aruandega mitteseotud kommentaare. Kultuuriminister Signe Kivi on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[22]:

- Tähelepanek 2.1.1. Nõustub.
- Tähelepanek 2.1.2. Nõustub. Kultuuriministeerium kajastab 2002. a UNESCO liikmemaksu bilansis kohustusena.
- Tähelepanek 2.1.3. Ei nõustu. Kultuuriministeerium ei ole seda kajastanud kohustusena, kuna taotleb rahandusministeeriumilt kohustuse kustutamist.
- Tähelepanekud 2.3.1. ja 2.3.2. Kultuuriministeeriumi selgituste kohaselt puuduvad ministeeriumil riiklikud institutsioonid ja ka sobilikud partnerid mitmete avalike ülesannete täitmiseks ning seega tuleb ministeeriumil oma aparaadiga täita ka ülesandeid, mis paratamatult riigi ees seisavad. Need on lisaülesanded, mis ei tulene otseselt Kultuuriministeeriumi põhimäärusest ja mida on kõige odavam ja otstarbekam korraldada oma töötajatega või ministeeriumi juurde moodustatud töörühmadega. Seetõttu on auditeerijal jäänud väärarvamus, nagu näiteks peaksid riigi kultuuri- ja spordipreemiate väljaandmisega seotud kulud olema ministeeriumi ülalpidamiskulud.
- Tähelepanek 2.3.3. Nõustub. Samas ei pidanud kultuuriministeerium vajalikuks teha lisakannet, sest tehingust ei saadud tulu ega kasumit.
- Tähelepanek 2.3.4. Nõustub. Kultuuriministeerium võtab arvesse ja viib sisse vastavad parandused.
- Tähelepanek 2.3.5. Ei nõustu. Kuna müügisoov ei saanud eelmisel aastal poliitilist heakskiitu, siis ei julgenud Kultuuriministeerium seda lühiajalise investeeringuna käsitleda.
- Tähelepanek 2.3.6. Ei nõustu. Kultuuriministeerium ei pea õigeks varasemat perioodi (s.o. 2001. aastat) ümber arvestada, kuna määrus, millele on viidatud, jõustus 01.01.2002. a.
- Tähelepanek 3.1.1. Ei nõustu. Kultuuriministeerium on veendunud, et kultuuriminister ei ole põhiseadust eirates andnud mingit garantiid Eesti Kontserti poolt võetud laenudele. Vastupidi, minister on täitnud põhiseaduse väga selgelt riigile pandud ülesannet, tagada eesti keele ja kultuuri järjepidevus ning areng.
- Tähelepanek 3.1.2. Nõustub. Kultuuriministeeriumi selgituste kohaselt on riigivara müügist saadud tulud kantud Riigikassa kontsernikontole ja laekunud renditulud osaliselt Maksuametile. Enne eelarvesse kandmist tehtud kulutused on olnud seotud kas vastavate objektide otseste kuludega või müügiga seotud kuludega. Eelarvevälistel kontodel kajastuvad lisaks sihtotstarbelistele ja kohustustena näidatud summadele ka enne 01.01.98. a laekunud summade jäägid.

[22] Kultuuriministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 15-17

- Tähelepanek 3.1.3. Nõustub. Kultuuriministeerium on seisukohal, et avalikult halduselt nõutakse dünaamilisust ja paindlikkust. Sellest mõtteviisist lähtudes on ministeerium ka kasutanud probleemide operatiivseks lahendamiseks eelarvevälist kontot.

- Tähelepanek 3.1.4. Kultuuriministeerium on üritanud sõlmida nimetatud lepingud, kuid Ringhäälingunõukogu on sellest keeldunud.

- Tähelepanek 3.1.5. Nõustub, et Kultuuriministeeriumil puudub ühtne kord eraldatud vahendite kasutamise kontrollimiseks. Nõustub, et märkimisväärsel osal eraldatud toetuste kasutamiseks ei ole sõlmitud lepinguid, kuid süsteem on täiustumas. Kultuuriministeerium on seisukohal, et valdavalt on toetuste kasutamise kohta aruanded olemas.

5. Riigikontrolli kommentaarid Kultuuriministeeriumi seisukohtadele

- Tähelepanek 2.1.3. Riigikontroll jääb oma seisukoha juurde, et kuni vastava korralduseni tuleb tagastatav eraldis kajastada bilansis kohustusena.

- Tähelepanekud 2.3.1. ja 2.3.2. Me ei saa nõustuda, et toetuste väljamaksmisega seotud kulud ei ole Kultuuriministeeriumi tegevuskulud.

- Tähelepanek 2.3.5. Kuna äriühingu müügisoov on kajastatud nõukogu poolt kinnitatud aruandes ja audiitori järeldusotsuses siis jääb Riigikontroll oma seisukoha juurde, kajastada finantsinvesteering lühiajalisena.

- Tähelepanek 2.3.6. Juhime tähelepanu, et seisuga 31.12.2001. a bilansis kajastatud puhkusereserv peab kajastama tulevikus (alates 01.01.2002. a) väljamakstavat kohustust. Et reserv väljendaks potentsiaalselt kohustust võimalikult täpselt, tuleks arvestada teadaolevaid väljamaksmise hetkel kehtivaid õigusakte.

- Tähelepanek 3.1.1. Riigikontroll jääb oma seisukohale, et ühiste kavatsuste protokollile alla kirjutades on sisuliselt tegemist garantii andmisega, mis on Riigikogu pädevus.

- Tähelepanek 3.1.2. Riigikontroll jääb seisukohale, et nimetatud summad tulnuks kanda eelarvesse enne eelarveaasta lõppu.

- Tähelepanek 3.1.3. Riigikontroll ei nõustu toodud põhjendusega, viidates teiste riigiasutuste võimele planeerida oma rahavoogusid ilma eelarveväliseid pangakontosid kasutamata.

- Tähelepanek 3.1.4. Riigikontroll jääb seiskohale, et lepingute mittesõlmimine on vastuolus Vabariigi Valitsuse 28.02.01. a määrusele “Sihtotstarbeliste eraldiste kasutamise lepingute sõlmimise tingimused ja kord”

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

KULTUURIMINISTEERIUM

Pr Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie 12.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/65-3
Meie 25.07.2002 nr 4-1-11/2269

Lugupeetud proua Kaie Karniol

Täname Teid ettepanekute ja märkuste eest Kultuuriministeeriumi aastaaruandele ja kinnitame, et tulemuslikust koostööst sünnib parem kvaliteet.

Siiski pean vajalikuks veelkord märkida, et audit venis ligi 4 kuud – Teie poolt õigeaegselt esitatud märkustest oleksime saanud abi juba käesoleva dokumendi koostamisel.

Kinnitan ka meiepoolsed kommentaarid, mis jõudsid Teieni kantsler M.Allikmaa kirjaga 15.07.2002.a. nr 4-1-11/2138:

1.1. Eelmistel perioodidel tekkinud tulud on 684 803 krooni, mitte 876 176 krooni, nagu auditis ekslikult on märgitud. Tegemist on riigivara müügist enne 01.01.1998.a laekunud tuludega, mis jäeti riigivara valitseja käsutusse sihtotstarbelisteks kuludeks, peamiselt investeeringute kulude katteks (Vabariigi Valitsuse 14.08.97.a määrus nr 157).

1.2. Tunnistame oma viga. Samas ei pidanud me vajalikuks teha lisakannet, sest tehingust ei saadud tulu ega ka kahjumit.

1.3. Võtame arvesse ja viime 2002.a sisse vastavad parandused.

1.4. Kultuuriministeerium ei pea vajalikuks bürokraatia suurendamist ja ei hakka ka kunagi nõudma riigisiseste lähetuste aruandeid, kui peale päevarahade muid kulusid ei ole. Täiesti mõttetu on arvamus, et aruanne tõestab lähetuses viibimist ja ülesande edukat täitmist. Täpsustame siselähetuse algdokumentide loetelu selliselt, et lähetuse käskkiri oleks algdokumendiks.
Välislähetuste puhul rakendame meetmeid aruannete õigeaegseks esitamiseks.

1.6. Määrus, millele on viidatud, jõustus 01.01.02.a. Me ei pea õigeks varasemat perioodi, s.o. 2001.aastat, ümber arvestada.

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052003507001
Eesti Ühispank
kood 401

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 29.07.02
Reg nr 2-7.1-FA/02/65

1.7. Kanname nimetatud nõude 2002.aastal kuludesse kui ebatõenäoliselt laekuva.

1.8. Oleme nõus ja tunnistame oma viga. 2002.aastal kajastame kohustusena.

1.10. Müügisoov ei saanud eelmisel aastal poliitilist heakskiitu ja seetõttu ei julgenud me ka investeeringut käsitleda lühiajalisena.

1.11. ja 1.12. Vead said alguse meiepoolsest arvestusest, et SA Virumaa Muuseumid asutatakse hiljemalt 2001.aasta novembris. Kahjuks asutamine venis ja me ei pööranud piisavalt tähelepanu AS Printalliga sõlmitud lepingust tulenevatele kohustustele. Tänaseks on AS Virumaa Muuseumid, kellele AS Printall on üle antud, kirjendanud nimetatud kohustust oma raamatupidamises.

1.13. Kultuuriministeerium on taotlenud Rahandusministeeriumilt kohustuste kustutamist omandireformi reservfondi ees Viljandi linna spordihoone osas. Nimetatud taotlus on momendil Rahandusministeeriumis arutelul. Seetõttu ei ole me ka seda võtnud üles kohustusena.

1.15. Leiame, et see on hea soovitus, aga ei anna meie arvates mingit sisulist kindlust kõigi tekkinud või tekkida võivate kohustuste suhtes. Seetõttu peame sellist nõuet formaalseks.

2.1. Praeguse seisuga on riigivara müügist saadud tulud kantud Riigikassa kontsernikontole ja laekunud renditulud on osaliselt kantud üle Maksuametile.
Enne eelarvesse kandmist tehtud kulutused on olnud seotud kas vastavate objektide otseste kuludega või müügiga seotud kuludega.
Eelarvevälistel kontodel kajastuvad lisaks sihtotstarbelistele ja kohustustena näidatud summadele ka enne 01.01.98.a laekunud summade jäägid (vt. 1.1.)

2.2. Nõustume, aga samas nõutakse avalikult halduselt dünaamilisust ja paindlikkust. Sellest mõtteviisist lähtudes oleme ka kasutanud probleemide operatiivseks lahendamiseks eelarvevälist kontot.

2.3. Oleme veendunud, et kultuuriminister ei ole põhiseadust eirates andnud mingit garantiid Eesti Kontserdi poolt võetavatele laenudele. Vastupidi, minister on täitnud põhiseaduses väga selgelt riigile pandud ülesannet, tagada eesti keele ja kultuuri järjepidevus ning areng.
Kultuuriministeerium on veendunud ja saanud selles arvamuses tuge muusikaavalikkuselt Kultuuriministeeriumi arengukava 2003 – 2006 koostamisel, et sarnaselt Tallinnale ja Tartule vajab ka Pärnu uut ning kaasaegset kontserdisaali. Siiani puudub Pärnus igasugune võimalus sümfoonilise muusika aastaringseks kvaliteetseks esitamiseks.
Kultuuriministeeriumil oli kaks valikut:

- ehitada aeglaselt, sünkroonselt rahastamisega;
- ehitada kiirelt ja rahastada tagantjärele.

Esimesel juhtumil saaks Pärnu elanikkond, külalised ja muusikud kontserdisaali poolt pakutavat avalikku teenust kasutada kümne aasta pärast ning riigil, pannes kontserdimajale nurgakivi, lasuks kohustus see alustatud asi nii või teisiti lõpetada.
Ehitades kiirelt saame ka kiirelt hakata tarbima neid võimalusi, mida uus kontserdimaja meile pakub ning meie muusika**kultuuri** arenguks ja ka säilitamiseks on tehtud oluline tegu.
Probleemile võib läheneda ka teisiti. Kultuuriministeerium nagu iga teine ministeerium alustab igal aastal mõne objekti ehitamist või renoveerimist. Kui me midagi alustame, võtame me kohustuse see asi ka lõpetada. Vastasel korral võiks meid süüdistada raiskamises, ebaperemehelikus käitumises jne. Seega on iga alustatud objekt eelarve seisukohalt vaadeldav teatud kohustusena ja see, kuidas me oleme otsustanud ehitamist või renoveerimist rahastada, ei

oma mingit tähendust. Ainus, mida me oleme väga täpselt jälginud, on nõue, et laenude abil rahastatud objektide maht ehk laenude maht ei ületaks poolt (50%) meie investeeringute mahust.

2.4. Kuna ministeeriumil puuduvad riiklikud institutsioonid ja ka sobilikud partnerid mitmete avalike ülesannete täitmiseks, tuleb meil oma aparaadiga täita ka ülesandeid, mis paratamatult riigi ees seisavad. Need on lisaülesanded, mis ei tulene otseselt Kultuuriministeeriumi põhimäärusest ja mida on kõige odavam ja otstarbekam korraldada oma töötajatega või ministeeriumi juurde moodustatud töörühmadega. Seetõttu on auditeerijal jäänud väärarvamus, nagu näiteks peaksid riigi kultuuri- ja spordipreemiate väljaandmisega seotud kulud olema ministeeriumi ülalpidamiskulud.

2.5. Kultuuriministeerium on üritanud sõlmida nimetatud lepingud, kuid Ringhäälingunõukogu on sellest keeldunud.
Toetus Eesti Pimedate Raamatukogule tuli Kultuuriministeeriumi eelarvesse Sotsiaalministeeriumi eelarvest 2001.a keskel vastava lepingu alusel, mis on sõlmitud kahe ministeeriumi ja raamatukogu vahel. Seetõttu ei pidanud me vajalikuks sõlmida sihtotstarbeliste eraldiste kasutamise lepingut. 2002.aastaks on leping sõlmitud.

2.6. - Ministeeriumil puudub tõepoolest ühtne kord eraldatud vahendite kasutamise kontrollimiseks, sest me läheneme kõigile individuaalselt;
- eraldiste eest ostetud teenuste puhul hindame me kulusid ja vastupidi, me ei hinda kultuuri kvaliteeti;
- oleme nõus, et märkimisväärsel osal eraldatud toetuste kasutamiseks ei ole sõlmitud lepinguid, kuid me oleme olulisel määral süsteemi täiustamas. Meil puudub vajalik tööjõud;
- - väidame, et toetuste kasutamise kohta on valdavalt aruanded olemas. Vastasel korral toetuse saajad enam uut toetust ei saaks. Küll aga puuduvad aruanded, kui taotleja on esitanud komisjonile üksikasjaliku ja eelarvega põhjendatud taotluse või on saanud alla 10 000 kroonise sihtotstarbelise eraldise. Toetused on välja makstud toetuste eraldamise komisjoni protokollide alusel ja need on kinnitatud ministri või kantsleri poolt. Ka siin täiustame süsteemi.

2.7. AS Eliasele esitati arve viiviste kohta 31.03.00.a. summas 85 948 krooni, mis on ka sama aasta jooksul tasutud. Kuna auditi esitamise hetkeks oli võlg tasutud, siis me ei pidanud vajalikuks ja ei kavatse ka edaspidi täiendavat arvet esitada.

2.8. Kultuuriministeeriumi haldusalasse kuulub ka sport. Meile kuuluvad ka laskespordi, suusaspordi jt. spordibaasid. Leiame, et sõudebaas on oluline sõudespordi ja vee-motospordi harrastajatele. Baas on antud rendile Vee-motospordi Liidule.

Lugupidamise ja soovidega edaspidisele meeldivale koostööle

Signe Kivi
Minister